

LONDÝN

Nemám strach z létání. Riziko, že průměrný pasažér zemře při havárii letadla pravidelné linky, činí jedna ku jedenácti milionům. Jinak řečeno: riziko, že na palubě zemřete na infarkt, je osminásobně vyšší.

Počkal jsem, dokud se stroj neodlepil od země a nevystoupal do letové hladiny, pak jsem se naklonil ke straně a tichým uklidňujícím hlasem jsem tuhle statistiku odrecitoval vzlykající a třesoucí se ženě, která seděla u okénka.

„Ale když se člověk bojí, statistika samozřejmě nic moc neznamená,“ dodal jsem. „Což říkám proto, že přesně vím, jak se cítíte.“

Ačkoli jsi dosud strnule hleděla ven, teď ses ke mně pomalu otočila a zadívala ses na mě, jako by sis teprve

v tuhle chvíli všimla, že vedle tebe někdo sedí. Výhodou byznys třídy je to, že díky těm pár přidaným centimetrům mezi sedadly si člověk s trochou soustředění dokáže namlouvat, že je sám. A mezi pasažéry využívajícími byznys třídu panuje nepsané pravidlo, že nikdo tuto iluzi neboří tím, že by pronášel cokoli navíc mimo stručné zdvořilostní fráze a případné nezbytnosti zcela praktického rázu („Nevadilo by vám, kdybych zatáhl okénko?“). A protože tady máte také víc místa pro nohy a kolem spolucestujícího se můžete protáhnout i bez koordinované spolupráce, chcete-li jít na toaletu, uložit něco do police na příruční zavazadla a tak dále, bývá zpravidla plně možné se vzájemně naprosto ignorovat, i kdyby let trval půl dne.

Z tvého výrazu jsem vyrozuměl, že porušení pravidla číslo jedna, jehož jsem se dopustil, tě mírně udivilo. Tvé nenápadně elegantní oblečení – kalhoty a svetřík v barvách, které spolu podle mého názoru neladily, ale předpokládám, že ladily díky člověku, jenž je měl na sobě – mi napovídalo, že ekonomickou třídou jsi neletěla už pěkně dlouho, pokud vůbec někdy. Ale přece jenom jsi plakala, takže jsi tu imaginární zeď vlastně prolomila sama. Nicméně jsi přitom měla odvrácenou tvář, čímž jsi jasně dávala najevo, že svoje slzy se spolucestujícími sdílet nehodláš.

No, a kdybych ti neposkytl pár slov útěchy, vypadal bych jako studený čumák, proto jsem jenom doufal, že pro mé dilema budeš mít pochopení.

Obličej jsi měla bledý a uplakaný, a přesto podivuhodně, tak nějak elfsky krásný. Nebo možná právě ta bledost a uplakanost ti dodávala onu krásu? Odjakživa jsem choval slabost pro všechno křehké, zranitelné. Podal jsem ti ubrousek, na který nám letuška před startem postavila skleničky s vodou.

„Děkuju,“ pronesla jsi, ubrousek sis vzala, vyloudila jsi na tváři úsměv a otřela sis rozmazaná líčidla pod jedním okem. „To bych neřekla.“ Pak ses obrátila zpátky k okénku, opřela sis čelo o plexisklo, jako by ses chtěla schovat, a tělo ti opět roztráslы vzlyky. Cože bys neřekla? Že vím, jak se cítíš? Na tom nezáleželo, splnil jsem svou

povinnost a od téhle chvíle jsem měl samozřejmě v úmyslu tě nechat na pokoji. Chtěl jsem zhlédnout polovinu nějakého filmu a pak se pokusit usnout, přestože jsem nepočítal s tím, že bych spal déle než hodinu – bez ohledu na délku letu se mi zřídka podaří v letadle usnout, zvlášť ve chvíli, kdy vím, že by bylo záhodno se vyspat. Měl jsem strávit v Londýně pouhých šest hodin a pak se hned vrátit do New Yorku.

Kontrolka upozorňující na povinnost mít zapnutý bezpečnostní pás zhasla a letuška nás začala obcházet a dolévat nám vodu do prázdných sklenic stojících na širokých bytelných područkách mezi sedadly. Před startem nás kapitán informoval, že let z New Yorku do Londýna bude dnes v noci trvat pět hodin a deset minut. Někteří pasažéři okolo si už sklopili sedadla a přetáhli si přes sebe příkrývky, zatímco jiní měli tváře osvětlené obrazovkami před sebou a čekali na jídlo. Jak já, tak moje sousedka jsme s díky odmítli menu, které letuška roznášela před startem. Ke své radosti jsem v kategorii klasických filmů našel thriller *Cizinci ve vlaku* a už jsem se chystal nasadit si sluchátka, když vtom jsem uslyšel tvůj hlas:

„Víte, pláču kvůli manželovi.“

Se sluchátky v ruce jsem se k tobě otočil.

Řasenku jsi měla kolem očí rozmazanou jako dramatické divadelní líčení. „Podvádí mě s mojí nejlepší kamarádkou.“

Nevím, jestli sis uvědomila, že mluvit o dané osobě stále jako o své nejlepší kamarádce je poněkud zvláštní, ale neměl jsem v úmyslu tě opravovat, abych tak řekl.

„Omlouvám se. Nechtěl jsem vás obtěžovat...“

„Neomlouvajte se, je hezké, když se lidé zajímají. Dělá to málokdo. Vždyť rozrušení a smutku se k smrti bojíme.“

„To máte jistě pravdu,“ přitakal jsem. Nevěděl jsem, jestli mám odložit sluchátka, nebo ne.

„Hádám, že spolu zrovna souloží,“ pokračovala jsi. „Robert je pořád nadržžený. A Melissa taky. V tuhle chvíli spolu šukají v mém hedvábném povlečení.“

V mozku se mi automaticky zformoval obrázek manželské dvojice třicátníků, kde muž vydělává peníze, hromadu peněz, a ty rozhoduješ o tom, jaké budete mít povlečení. Naše mozky jsou odborníci na stereotypy. Občas se mylí. Občas mají pravdu.

„To musí být strašlivá představa,“ pronesl jsem bez okázalého zdůraznění.

„Chci umřít,“ prohlásila jsi. „Takže co se letadla týče, jste na omylu. Já doufám, že spadne.“

„Jenže máte spoustu nedodělané práce,“ namítl jsem a nasadil ustaraný výraz.

Chvíli jsi na mě jen zírala. Asi to byl špatný vtip, rozhodně špatně načasovaný a v dané situaci celkem neomalený. Přece jenom jsi zrovna prohlásila, že chceš umřít, a dokonce jsi uvedla věrohodný důvod proč. Můj vtip se dal považovat buď za nevhodný a necitlivý, nebo za snahu rozptýlit tvé zjevné chmury. *Comic relief*, komické odlehčení situace, tak se tomu říká na divadle, aspoň ve chvíli, kdy to funguje. Nicméně jsem svého žertu zalitoval, ano, přímo jsem zadržel dech. Pak ses usmála. Tvůj úsměv vypadal jen jako kruh, který se rozběhne po hladině kaluže a vzápětí zmizí, přesto jsem s úlevou vydechl.

„Uklidněte se,“ šeptla jsi. „Umřu jenom já.“

Podíval jsem se na tebe tázavě, ale očním kontaktem ses vyhnula a místo toho ses podívala přes moje rameno do kabiny letadla.

„Tamhle ve druhé řadě mají miminko,“ sdělilas mi. „Děcko, které bude v byznys třídě třeba celou noc brečet. Co tomu říkáte?“

„Co na to má člověk říct?“

„Že podle jeho názoru by si rodiče měli uvědomit, že ti, co si připlatili za tahle místa, to udělali kvůli tomu, aby se vyspali, možná totiž musí hned zítra ráno schůzku nebo jdou do práce.“

„Hm. Dokud letecké společnosti nebudou kojencům vstup do byznys třídy zapovídat, nemůžeme se rodičům divit, že nabídku využívají.“

„V tom případě by měly být letecké společnosti trestány za to, že nás vodí za nos.“ Opatrně ses otřela

pod druhým okem, přičemž ubrousek, který jsem ti předtím podal, jsi vyměnila za vlastní papírový kapesníček. „Propagují byznys třídu pomocí reklam se sladce spícími pasažéry.“

„V dlouhodobé perspektivě se leteckým společností trestu dostane, protože my nebudeme ochotní platit za něco, co neodpovídá skutečnosti.“

„Tak proč to dělají?“

„Rodiče, nebo letecké společnosti?“

„Chápu, že rodiče mají prostě víc peněz než studu. Ale letecké společnosti přece na snížení zájmu o byznys třídu trátí, ne?“

„Kdyby se o nich rozneslo, že ve svých letadlech nevidí rádi děti, tratily by taky, jen na dobré pověsti.“

„Dětem je snad šumák, jestli brečí v byznys třídě, nebo v ekonomické.“

„To máte pravdu, měl jsem na mysli, kdyby se rozneslo, že ve svých letadlech nevidí rádi rodiče s malými dětmi.“ Usmál jsem se. „Letecké společnosti se nejspíš obávají, že by to mohlo vypadat jako jistá forma diskriminace. Problém by se dal samozřejmě vyřešit tím, že by se ten, kdo by brečel v byznys třídě, musel přesunout do ekonomické a svoje sedadlo by musel přenechat usmívající se labilní osobě s levnou letenkou.“

Rozesmála ses měkce a půvabně a tentokrát i očima. Člověku snadno v hlavě vytane myšlenka – a mně vytanula –, jak je nepochopitelné, že by někdo mohl podvádět tak krásnou ženu, jako jsi ty, jenže tak to prostě chodí. Nejde o vnější krásu. Ani o vnitřní.

„Co děláte?“ zeptala ses.

„Jsem psycholog, věnuju se výzkumu.“

„Co zkoumáte?“

„Lidi.“

„Samozřejmě. A co jste zjistil?“

„Že měl Freud pravdu.“

„V čem?“

„Že lidé, až na několik málo výjimek, nestojí za nic.“

Zasmála ses. „Amen, pane...“

„Říkejte mi Shaune.“

„Maria. Ale to nemyslíte vážně, Shaune, nebo ano?“

„Jako že lidé až na několik málo výjimek za nic nestojí? Proč bych to neměl myslet vážně?“

„Sám jste prokázal, že se zajímáte o jiné, přičemž pravý misantrop se o nikoho jiného nezajímá.“

„Aha. A proč bych měl lhát?“

„Ze stejného důvodu: protože se o jiné zajímáte. Podkuřujete mi, utěšujete mě tvrzením, že se bojíte létat stejně jako já. Řekla jsem, že mě manžel podvádí, a vy mě chlácholíte výrokem, že svět je plný mizerů.“

„A sakra. Přitom psycholog jsem tady přece já.“

„Vidíte, dokonce i vaše povolání vás prozrazuje. Teď zkrátka musíte přiznat, že si protiřечíte. Jste člověk, který za něco stojí.“

„Přál bych si, aby to tak bylo, Mario, ale obávám se, že můj zdánlivý zájem je pouze výsledkem britské středostavovské výchovy a že nemám valnou cenu pro nikoho jiného než sám pro sebe.“

Zcela nepatrně ses ke mně pootočila. „Pak vám cenu dodává výchova, Shaune. Co je na tom? Cenu vám dodávají vaše činy, ne vaše myšlenky a emoce.“

„Myslím, že přeháníte. Díky výchově jen nerad porušuju pravidla slušného chování, nikomu se vlastně neobětuju. Přizpůsobuju se a vyhýbám se nepříjemnostem.“

„Jako psycholog rozhodně za něco stojíte.“

„Obávám se, že i v tomhle ohledu jsem zklamáním. Nejsem dost inteligentní ani pracovitý, abych vynalezl lék na schizofrenii. Kdyby se letadlo zřítilo, přijde svět pouze o celkem nudný článek o konfirmačním zkreslení v jednom vědeckém časopise, který čte pouhá hrstka psychologů, toť vše.“

„Libujete si ve falešné skromnosti?“

„Ano, a ještě ke všemu si libuju ve falešné skromnosti. To mi lze přičíst k tíži.“

Teď ses srdečně zasmála. „Pokud zmizíte, nebude vás postrádat ani manželka nebo děti?“

„Ne,“ odpověděl jsem stručně. Protože jsem seděl do uličky, nemohl jsem hovor jen tak ukončit tím, že bych se obrátil k okénku a tvářil se, že jsem v noční

tmě zahlédl dole v Atlantiku cosi zajímavého. A kdybych z kapsy sedadla před sebou vytáhl časopis, působilo by to příliš teatrálně.

„Omlouvám se,“ špitla jsi.

„To je v pořádku. Co jste myslela tím, že umřete?“

Naše pohledy se setkaly a poprvé jsme se na sebe pořádně podívali. A přestože si do toho nejspíš zpětně promítám něco racionálnějšího, myslím, že jsme oba zahlédli jakýsi záblesk, záblesk něčeho, kvůli čemu jsme už v tu chvíli tušili, že tohle setkání může změnit všechno, že už změnilo všechno. Zřejmě to napadlo i tebe, protože ses přes područku ke mně naklonila, ale zarazila ses, když sis všimla, že jsem strnul. Ucítil jsem totiž parfém, který mi připomněl ji, její vůni, který ve mně vyvolal dojem, že se vrátila.

„Spáchám sebevraždu,“ přiznalas šeptem.

Pak ses opět opřela a pozorovala mě.

Nevím, co vyjadřoval můj výraz, ale věděl jsem, že nelžeš.

„Jak to hodláte provést?“ Na víc jsem se nezmohl.

„Mám vám to povědět?“ zeptala ses mě s nevyzpytatelným, téměř radostným úsměvem.

Zamyslel jsem se. Chtěl jsem to slyšet?

„Vlastně to není pravda,“ řekla jsi. „Za prvé sebevraždu nespáchám, už jsem ji spáchala. Za druhé si život nevezmu sama, vezmou mi ho oni.“

„Jací oni?“

„No... Podepsala jsem smlouvu...“ Podívala ses na hodinky, od Cartiera, tipoval jsem je na dárek od onoho Roberta. Předtím, co ti byl nevěrný, nebo potom? Potom. Tahle Melissa nebyla první, byl ti nevěrný celou dobu. „... Přesně před čtyřmi hodinami.“

„Jací oni?“ zopakoval jsem.

„Firma na sebevraždy.“

„Máte na mysli něco... jako ve Švýcarsku? Tedy asistovanou sebevraždu?“

„Ano, jen s trochu větší asistencí. A s tím rozdílem, že vás o život připraví tak, aby to jako sebevražda nevypadalo.“

„Aha?“

„Zdá se, že mi nevěříte.“

„Kdepak... věřím, jenom mě to udivilo.“

„To chápu. Musí to zůstat mezi námi, protože ve smlouvě jsem podepsala mlčenlivost, takže vlastně nemám právo o tom s nikým mluvit. Jenom se cítím tak...“ Usmála ses a současně se ti oči opět zalily slzami. „... Tak strašlivě osaměle. A vy jste cizí. Navíc psycholog. Psychologové musí taky dodržovat lékařské tajemství, ne?“

Odkašlal jsem si. „Vůči svým pacientům ano.“

„Tak jsem vaše pacientka. Vidím, že máte zrovna čas na konzultaci. Jaký si účtujete honorář, pane doktore?“

„Obávám se, Mario, že takhle by to nešlo.“

„Jistěže ne, nejspíš bychom porušili etické zásady vašeho povolání. Ale jako soukromá osoba byste mi snad naslouchat mohl?“

„Podívejte se, stavíte mě před morální dilema, když se mi jako psychologovi svěříte, že hodláte spáchat sebevraždu, a já nijak nezakročím.“

„Vy to nechápete, už je pozdě jakkoli zasahovat, já už jsem mrtvá.“

„Jste mrtvá?“

„Smlouva se nedá zrušit, do tří týdnů mě zabijí. Předem vám vysvětlí, že jakmile podepíšete, nemáte žádné nouzové tlačítko, protože kdyby bylo k dispozici, později by vyvstaly různé právní pochybnosti. Sedíte vedle mrtvol, Shaune.“ Zasmála ses, ovšem teď tvrdě a hořce. „Možná byste si se mnou mohl dát skleničku a jen mi trochu naslouchat?“ Napřáhlas dlouhou štíhlou ruku k tlačítku sloužícímu k přivolání obsluhy a to do temné kabiny letounu vyslalo pípnutí připomínající sonar.

„Dobrá, ale nebudu vám poskytovat žádné rady.“

„Fajn. A slíbíte mi, že to nikomu nepovíte – ani po mé smrti?“

„Slibuju. Byť si nedokážu představit, že by to pro vás mělo hrát roli.“

„Kdepak, hraje. Jestliže poruším klauzuli o mlčenlivosti, kterou jsem podepsala ve smlouvě, můžou si pak z mé pozůstalosti nárokovat vysoké odškodné, a pro or-

ganizaci, které jsem svoje peníze odkázala, by tudíž zbyly jenom drobné.“

„Čím vám mohu posloužit?“ zeptala se letuška, jež se neslyšně zhmotnila vedle nás. Ty ses přese mě naklonila a požádala o dva giny s tonikem. Výstřih svetru se ti poněkud rozevřel, viděl jsem holou bledou kůži a teď jsem poznal, že nevoníš jako ona. Tvoje vůně byla slabě nasládlá, kořenitá, jako benzin. Ano, benzin. A druh dřeva, jehož název jsem si nevybavil. Byla to skoro pánská vůně.

Poté, co letuška zhasla světlo pro přivolání obsluhy a zmizela, sis vyzula boty, natočila ses na sedadle bokem, měkce jako kočka sis přitáhla nohy pod sebe a ven nechala koukat pouze dvojici štíhlých kotníků v nylonkách, které mi samozřejmě připomněly balet.

„Ten podnik na sebevraždy sídlí v luxusních prostorách na Manhattanu,“ začalas vyprávět. „Je to advokátní kancelář, tvrdí, že po právní stránce mají všechno ošetřené, a já o tom nepochybuju. Například nepřipravují o život lidi, kteří trpí nějakou psychickou poruchou. Před podpisem smlouvy musíte projít důkladným psychiatrickým vyšetřením. A taky musíte vypovědět všechny případné životní pojistky, aby je nemohly popotahovat pojišťovny. Celý dokument obsahuje ještě spoustu dalších klauzulí, ale nejdůležitější je ta o mlčenlivosti. V USA se v případě, kdy smlouvu dobrovolně uzavírají dvě dospělé strany, pojímá smluvní právo mnohem volněji než ve většině jiných zemí, přesto kdyby aktivity té firmy vešly ve známost a získaly by publicitu, samozřejmě by se mohlo stát, že v reakci na to by jim politici přece jenom vystavili stopku. Takže ta firma nemá žádnou reklamu, k jejím klientům patří výhradně zámožní lidé, kteří se o ní doslechli od svých známých.“

„Je celkem pochopitelné, že na sebe nechtějí upozorňovat.“

„Klienti samozřejmě také vyžadují diskrétnost, přece jenom se sebevražda považuje za něco ostudného. Jako potrat. Kliniky, které provádějí potraty, nedělají nic nezákonného, ale taky si nad vchod nevěší reklamu.“

„To je fakt.“

„A právě na diskrétnosti a pocitu studu je celý ten podnikatelský záměr založený. Klienti oné firmy jsou ochotní zaplatit vysoké částky za to, že je někdo sprovodí ze světa fyzicky i psychicky co nejpříjemněji a zcela nečekaně. Nejdůležitější přitom je, že se to děje takovým způsobem, aby ani rodina, přátelé nebo okolí nepojali nejmenší podezření, že dotyčný spáchal sebevraždu.“

„A jak to dělají?“

„To se jako klient samozřejmě nedozvíte, řeknou vám jenom, že existuje spousta metod a že k tomu dojde do tří týdnů od podpisu smlouvy. Neuvádějí ani žádné příklady, protože pak bychom se prý ať už vědomě, či nevědomě vyhýbali určitým situacím a zbytečně bychom se stresovali. Dozvíte se jediné to, že to bude naprosto bezbolestné a že nepoznáte, až to nastane.“

„Chápu, že někdo potřebuje zamaskovat, že spáchal sebevraždu, ale proč je to důležité pro vás? Nebyla by neskrývaná sebevražda spíš způsobem pomsty?“

„Jako že bych se tím pomstila Robertovi a Melisse?“

„Kdybyste naprosto očividně spáchala sebevraždu, nejenže by to v nich vzbudilo pocity studu, nýbrž také viny. Robert s Melissou by obviňovali sami sebe, ale více či méně vědomě i jeden druhého. S tím se setkáváme neustále. Víte například, jak vysoká je rozvodovost u rodičů, jejichž dítě se samo zabilo? Nebo který z rodičů spáchá sebevraždu spíš?“

Jen ses na mě podívala.

„Omlouvám se.“ Uvědomil jsem si, že jsem lehce zrudl. „Připisuju vám pomstychtivost výhradně proto, že vím jistě, že bych se jí sám zalykal.“

„Teď vám, Shaune, připadá, že jste se ukázal ve špatném světle.“

„Ano.“

Zasmála ses, tvrdě a krátce. „To je v pořádku, protože já se samozřejmě chci pomstít. Jenže vy neznáte Roberta a Melissu. Kdybych spáchala sebevraždu a nechala pozůstalým dopis, ve kterém bych vinu připsala Robertovi, protože mi byl nevěrný, samozřejmě by ne-

věru popřel. Poukázal by na to, že jsem se léčila s depresemi, což je pravda, a že se u mě ke konci očividně rozvinula i paranoia. S Melissou si počínali velice diskrétně, takže možná o nich neví vůbec nikdo. Hádám, že Melissa bude asi po dobu šesti měsíců od mého pohřbu naoko chodit s nějakým jiným finančníkem z Robertova okruhu. Slintají nad ní všichni do jednoho, ale ona je jenom dráždí. Pak se konečně s Robertem představí jako pár a všem budou líčit, že je dohromady svedl smutek nad mou smrtí.“

„Dobrá, asi jste větší misantrop než já.“

„Tím jsem si jistá. A vážně k poblití je to, že Robert bude v hloubi duše cítit určitou hrdost.“

„Hrdost?“

„Hrdost nad tím, že nějaká žena nedokázala žít s tím, že ho nemá jenom pro sebe. Tak na to bude koukat. A stejně na to bude nahlížet i Melissa. Moje sebevražda jeho cenu ještě zvýší a nakonec díky ní budou oba šťastnější.“

„To myslíte vážně?“

„Jistěže. Neznáte teorii Reného Girarda o *mimetic desires*?“

„Ne.“

„Girard v té teorii tvrdí, že mimo uspokojování základních potřeb nevíme, co si máme přát. A tak napodobujeme svoje okolí, ceníme si toho, čeho si cení ostatní. Když slyšíte lidi kolem sebe říkat, že je Mick Jagger sexy, tak ho nakonec budete za sexy považovat taky, ačkoli vám zpočátku připadal odporný. Když já svojí sebevraždou zvýším Robertovu cenu, bude Melissa o Roberta stát ještě víc, a tím pádem spolu budou šťastnější.“

„Chápu. A jestliže to bude vypadat, že jste zemřela nešťastnou náhodou nebo z přirozených příčin?“

„Tak se dostaví opačný efekt. Proměním se v člověka, kterého si vzala náhoda nebo osud. A Robert bude o mém odchodu i o mně samotné uvažovat jinak. Pomalu, ale jistě získám status světice. Takže až Melissa jednoho dne začne Robertovi lézt na nervy – a já vím, že

začne –, bude si Robert vybavovat výhradně moje pozitivní stránky a bude se mu stýskat po našem společném životě. Před dvěma dny jsem mu poslala dopis a v něm jsem mu oznámila, že ho opouštím, protože potřebuju svobodu.“

„To znamená, že on neví, že vy víte o jeho nevěře a vztahu s Melissou?“

„Přečetla jsem si v jeho telefonu všechny jejich zprávy, ale doteď jsem se o tom nikomu nezmínila, až vám.“

„A jaký smysl má ten dopis?“

„V první chvíli se Robertovi uleví, že nemusí opustit on mě. Nejenže ušetří peníze za rozvod, nýbrž si taky zachová pověst správného chlapa, i když se brzy dá dohromady s Melissou. Jenomže postupně v něm začne klíčit myšlenka, kterou ten dopis zasije. Totiž ta, že jsem dala před ním přednost svobodě. A že jsem ho opustila i proto, že jsem musela vědět, že možná potkám někoho lepšího než on. Ano, že jsem možná někoho takového potkala už předtím, než jsem ho opustila. A jakmile ta myšlenka Roberta napadne...“

„... budete mít teorii o *mimetic desires* na své straně. A právě proto jste vyhledala tu firmu na sebevraždy.“

Pokřčila jsi rameny. „Takže jak vysoká je rozvodovost u rodičů dětí, které spáchaly sebevraždu?“

„Cože?“

„A kdo z rodičů si spíš vezme život? Matka, vidíte?“

„Ehm,“ pronesl jsem a zadíval se na opěradlo před sebou. Cítil jsem však, jak jsi na mě upřela pohled v očekávání, že odpověď trochu rozvedu. Zachránily mě dvě široké nízké sklenky, které se jako zázrakem vynořily ze tmy a přistály na područce mezi námi.

Odkašlal jsem si. „Není to nesnesitelné, že musíte čekat takovou dobu? Každé ráno se probouzet a říkat si, že dneska mě třeba zabijí?“

Zaváhala jsi, nechtěla, abych z toho vyvázl tak lehce, ale nakonec jsi to nechala plavat a odpovědělas:

„Ne, když se mi jako horší jeví pomyšlení, že dneska mě třeba nezabijí. Ačkoli nás samozřejmě občas přepadá panika a nevyžádaný pud sebezáchovy, není strach

ze smrti horší než strach ze života. To vy jako psycholog jistě musíte vědět.“ Poněkud přehnaně jsi přitom zdůraznila slovo „psycholog“.

„Do jisté míry,“ přitakal jsem. „Ale znám jeden výzkum, co se dělal u kočovných kmenů v Paraguayi. Tam nejvyšší rada kmene rozhoduje o tom, kdo už zestárl a zeslábl natolik, že je jen přítěží, a musí se proto zabít. Dotyčný, který se má rozhodnutí podřídít, taky neví, kdy a jak zemře, jen prostě akceptuje, že to tak je. Kmeny v prostředí, kde panuje nedostatek potravy a kde je nutné putovat daleko, přežily díky tomu, že obětují slabé jedince a chrání ty, kteří mají právo na život a můžou se rozmnožovat. Třeba museli nyníější odsouzení na smrt sami v mládí jednoho temného večera před chýší umlčet vlastní vetchou pratetičku. Přesto výzkum ukázal, že pro členy těchto kmenů znamená nejistota extrémní stres a že právě ona je sama o sobě pravděpodobnou příčinou kratší doby dožití.“

„Samozřejmě to je stresující,“ přitakala jsi, zívlas a natáhla sis nohu oblečenou v punčocháčích tak, že ses dotkla mého kolene. „Byla bych radši, kdyby to trvalo kratší dobu než tři týdny, ale předpokládám, že najít nejlepší a nejjistější metodu hořt trvá. Jestliže má moje smrt vypadat například jako nehoda a současně být šetrná, vyžaduje to nejspíš pečlivé plánování.“

„Pokud tohle letadlo spadne, dostanete peníze zpátky?“ zeptal jsem se a upil ginu s tonikem.

„Ne. Povídali, že každý klient pro ně znamená vysoké náklady, a protože klienti mají přece jenom sebevražedné sklony, musí se firma pojistit proti tomu, aby ji nepředběhli, ať už dobrovolně, nebo nedobrovolně.“

„Hm. Takže vám zbývá maximálně dvacet jedna dní života.“

„Brzy už jenom dvacet a půl.“

„Přesně tak. A k čemu je hodláte využít?“

„Budu dělat to, co jsem předtím nedělala. Mluvit a popíjet s cizinci.“

Vypila jsi svůj drink jediným dlouhým douškem. A mně se rozbuřilo srdce tak, jako by už vědělo, co

nastane. Sklenku jsi postavila a položilas mi ruku na paži. „A pak mám taky chuť se s tebou pomilovat.“

Nevěděl jsem, co na to odpovědět.

„Půjdu teď na záchod,“ pronesla jsi. „Jestli za mnou za dvě minuty dorazíš, najdeš mě tam.“

Cítil jsem, že se ve mně něco děje, že mě zaplavuje niterný jásot, který pramení nejen z chťiče, ale z celého tělesného nastavení, šlo o jakési znovuzrození. Něco takového jsem necítil dlouho, pěkně dlouho, a popravdě řečeno jsem nevěřil, že to ještě někdy zažiju.

„Mimochodem,“ pokračovalas. „Nejsem až taková drsňačka, potřebuju vědět, jestli přijdeš.“

Lokl jsem si, abych získal čas. S očekáváním jsi pozorovala moji sklenku.

„Co když mám přítelkyni?“ nadhodil jsem a uvědomil si, že chraptím.

„Nemáš.“

„Co jestli mi nepřipadáš atraktivní nebo jsem homosexuál?“

„Bojíš se?“

„Ano. Děsí mě ženy, které, co se sexu týče, berou iniciativu do vlastních rukou.“

Zkoumavě ses na mě zadívala, jako bys něco hledala. „Dobrá,“ kývla jsi. „To beru. Omlouvám se. Normálně se takhle nechovám, jenže teď nemám čas chodit kolem horké kaše. Tak co uděláme?“

Uklidnil jsem se. Srdce mi pořád bušilo, ale panika a pud velící mi dát se na útěk mě opustily. Otáčel jsem sklenkou. „Přesedáš v Londýně hned na další letadlo?“

Znovu jsi přikývla. „Do Reykjavíku. Odlétá hodinu po tom, co přistaneme. Co tě napadlo?“

„Hotel v Londýně.“

„Který?“

„Langdon.“

„Langdon je fajn. Když tam bydlíš delší dobu než jeden den, zaměstnanci si zapamatují tvoje jméno. Pokud ovšem nemají podezření, že jde o mimomanželský vztah, pak nevidí a neslyší. Nicméně my se tam stejně víc než jeden den nezdržíme.“

„Myslíš tím...“

„Můžu do Reykjavíku pokračovat až zítra.“

„Jsi si jistá?“

„Jo. Máš radost?“

Zamyslel jsem se. Neměl jsem radost. „Jenže co když...“ nakouzl jsem a nedopověděl.

„Bojíš se, že mě zabijí, zrovna když budeš se mnou?“ zeptala ses a vesele jsi cinkla svojí sklenkou o moji. „Že budeš mít co do činění s mrtvolou?“

„Ne,“ usmál jsem se. „Chtěl jsem říct – co když se do sebe zamilujeme? Tys přece podepsala smlouvu na smrt. Nevypověditelnou.“

„Už se stalo,“ pronesla jsi a položilas mi znovu ruku na paži, kterou jsem měl opřenou o područku.

„Ano, přesně to říkám.“

„Ne, já myslím to druhé. Už jsme se do sebe zamilovali.“

„Vážně?“

„Trochu. Dost.“ Sevřelas mi ruku, zvedla ses a oznámila mi, že budeš hned zpátky. „Dost na to, aby mě těšilo, že mám možná tři týdny.“

Než ses vrátila z toalety, odnesla letuška naše sklenky od ginu s tonikem a já ji přitom požádal, jestli bychom mohli dostat dva polštáře navíc.

Přišlas zpátky s čerstvě upraveným make-upem.

„To není kvůli tobě,“ sdělilas mi, jako bys mi četla myšlenky. „Tobě se ta rozmazaná řasenka líbila, vid’?“

„Líbí se mi oboje. Tak kvůli komu ses namalovala?“

„Co bys řekl?“

„Kvůli nim?“ pokývl jsem ke kabině letounu.

Zavrtěla jsi hlavou. „Nedávno jsem si nechala udělat dotazníkový průzkum, ve kterém většina žen odpověděla, že se malují kvůli vlastnímu dobrému pocitu. Ale co tím myslely? Je to jen absence špatného pocitu? Špatného pocitu, že nás někdo vidí takové, jaké jsme? Je líčení prostě taková burka, kterou dobrovolně nosíme?“

„Nepoužívají se šminky stejně často k zamaskování nedostatků jako ke zdůraznění předností?“ zeptal jsem se.

„Když něco zdůrazníš, něco jiného tím zamaskuješ. Veškeré úpravy představují krycí operaci, a přitom jsou očividné. Žena, která se maluje, chce, aby líčidla přitáhla pozornost k jejím krásným očím a nikdo si nevšiml příliš velkého nosu.“

„Dá se ale říct, že je to burka? Nestojíme všichni o pozornost?“

„Všichni ne. A nikdo nechce, aby ho ostatní viděli takového, jaký je. Mimochodem, věděl jsi, že ženy za svůj život dobrovolně stráví líčením takovou dobu, která odpovídá povinné vojenské službě u mužů v zemích, jako jsou Izrael a Jižní Korea?“

„Ne, ale zdá se mi, že spojuješ náhodné informace.“

„Přesně tak. Ovšem nespojuju je náhodně.“

„Že ne?“

„To spojení jsem si vybrala záměrně a samozřejmě představuje výpověď samo o sobě. *Fake news* nemusí být nutně nepravdivé informace, nepravda může vzniknout jen jejich zmanipulováním a úpravou. Co tohle spojení prozrazuje o mém názoru na genderovou politiku? Říkám, že muži musí sloužit své vlasti a nasazovat pro ni život, zatímco ženy se radši líčí? Možná. Jenomže drobnou jazykovou úpravou z toho vznikne výrok, který bude znamenat, že ženy mají strach, že je někdo uvidí takové, jaké jsou, a že ten strach je stejný jako strach některých národů z ovládnutí cizími mocnostmi.“

„Jsi novinářka?“

„Pracuju jako editorka v jednom časopise, co nedosahuje ani hodnoty papíru, na který se tiskne.“

„Je to ženský časopis?“

„Je, v tom nejhorším myslitelném významu toho slova. Máš zavazadla?“

Zaváhal jsem.

„Míním tím, jestli po přistání v Londýně můžeme hned vyrazit na stanoviště taxíků.“

„Mám jenom příruční zavazadlo. Ještě jsi mi neodpověděla na otázku, proč ses namalovala.“

Zvedla jsi ruku a pohládila mě ukazováčkem po tváři těsně pod okem, jako bych snad taky brečel.

„Jiné spojení náhodných faktů,“ pronesla jsi. „Každý rok spáchá sebevraždu víc lidí, než kolik jich dohromady umře ve válce, při teroristických útocích, při vyřizování účtů mezi drogovými kartely, při vraždách ze žárlivosti, při vraždách vůbec. Objektivně platí, že nejpravděpodobněji je si vrahem člověk sám. Proto jsem se namalovala. Koukla jsem se do zrcadla a už jsem nesnesla pohled na ten svůj holý obličej vražedkyně. Aspoň ne teď, co jsem zamilovaná.“

Pohlédli jsme na sebe. A ve chvíli, kdy jsem zvedl paži, abych tě vzal za ruku, vzalas za ruku ty mě. Naše prsty se propletly.

„Nedá se něco udělat?“ šeptl jsem najednou udýchaně, jako bych už prchal. „Nemohli bychom tě vyplatit?“

Naklonilas hlavu ke straně, jako by sis mě chtěla prohlédnout z jiného úhlu. „Kdyby to tak bylo, není jisté, jestli bychom se do sebe zamilovali. Důležitou součástí naší atraktivita je to, že jsme jeden pro druhého nedosažitelní, nemyslíš? Taky zemřela?“

„Cože?“

„Ta druhá. Ta, o které jsi nechtěl mluvit, když jsem se tě zeptala, jestli máš ženu a děti. Ta, kterou jsi ztratil a kvůli jejíž ztrátě se bojíš, že se zase zamiluješ do někoho, o koho přijdeš. Ta, kvůli které jsi zaváhal, když jsem se tě zeptala, jestli máš zavazadla. Máš chuť mi o ní povědět?“

Podíval jsem se na tebe. Zaváhal jsem.

„Jsi si jistá, že to chceš...“

„Jo, chci to slyšet,“ odpověděla jsi.

„Kolik máš času?“

„Haha.“

Objednali jsme si další drinky a já začal vykládat. Občas jsi mi položila otázku, ale povětšinou jsi jen poslouchala.

Když jsem skončil, za okny už se probouzel nový den, protože jsme letěli proti slunci. A tys zase plakala.

„To je smutné,“ pronesla jsi a opřelas mi hlavu o rameno.

„Ano,“ přitakal jsem.

„Pořád to bolí?“

„Jenom chvílemi. Namlouvám si, že zvolila správně, když už nechtěla dál žít.“

„To si myslíš?“

„Ty si to snad myslíš taky, ne?“

„Možná. Ale nevím. Jsem jako Hamlet, pochybuju. Třeba je říše mrtvých ještě horší plačtivé údolí.“

„Pověz mi něco o sobě.“

„Co chceš slyšet?“

„Všechno. Prostě začni, zeptám se, kdybych chtěl vědět něco víc.“

„Dobře.“

Pustila ses do vyprávění. A obrázek dívky, který se mi rodil před očima, byl ještě zřetelnější, než když jsem se díval na tu, která se mi opírala o rameno a držela se mě za loket. V jednu chvíli vletlo letadlo do turbulence a otrásl se, připomnělo mi to houpání na drobných krátkých vlnách, a tobě se tak komicky rozechvěl hlas, že nás to oba rozesmálo.

„Můžeme utéct,“ navrhl jsem, jakmile jsi domluvila. Podívala ses na mě. „Jak?“

„Ubytuješ se v Langdonu na jednolůžkovém pokoji. Večer necháš v recepci vzkaz pro manažera hotelu, který přijde do práce druhý den ráno. Napíšeš mu, že hodláš skočit do Temže. Půjdeš tam, na nějaké místo, kde tě nikdo neuvidí, vyzuješ se a boty necháš stát na břehu. Já tě vyzvednu autem z půjčovny. Odjedeme do Francie a z Paříže odletíme do Kapského Města.“

„Co pas,“ podotklas jen.

„To zařídím.“

„Vážně?“ Dál ses na mě dívala. „Co ty jsi to vlastně za psychologa?“

„Nejsem psycholog.“

„Že ne?“

„Ne.“

„Tak co jsi?“

„Co bys řekla?“

„Jsi člověk, který mě má zabít.“

„Přesně tak.“

„Zarezervoval sis sedadlo vedle mě, ještě než jsem přiletěla do New Yorku podepsat smlouvu.“

„Ano.“

„Ale opravdu ses do mě zamiloval?“

„Ano.“

„Jak k tomu mělo dojít?“

„Ve frontě při čekání na pasovou kontrolu. S pomocí injekční stříkačky. Účinné látky se v krvi rozloží do hodiny. Následná pitva odhalí jen obyčejný infarkt. Infarkt je přitom ve vaší rodině nejčastější příčinou úmrtí a testy, které jsme ti provedli, doložily, že k němu máš taky predispozice.“

Přikývla jsi. „Když utečeme, půjdou i po tobě?“

„Půjdou. Všechny strany jsou v tom hodně finančně zainteresované, včetně nás, kteří zakázky realizujeme. Proto musíme i my podepisovat smlouvu, jenom bez třítydenní lhůty.“

„Smlouvu na sebevraždu?“

„Mají pak možnost nás kdykoli zabít bez jakéhokoli právního postihu. Rozumí se samo sebou, že v případě našeho neloajálního chování by podle ní postupovali.“

„A v Kapském Městě nás nenajdou?“

„Budou sledovat naše stopy, což umějí dobře, a ty je zavedou do Kapského Města. Ale v tu dobu tam my dva už nebudeme.“

„A kde budeme?“

„Nevadilo by ti, kdybych ti to prozradil až později? Slibuju, že to bude hezké místo. Slunce a déšť, ne moc velká zima, ne moc velké horko. A většina lidí tam mluví anglicky.“

„Proč jsi ochotný tohle udělat?“

„Ze stejného důvodu jako ty.“

„Ty ale nejsi kandidát na sebevraždu, nejspíš ti tvoje zaměstnání slušně vynáší, a přesto jsi ochotný riskovat vlastní život.“

Pokusil jsem se o úsměv. „Jaký život?“

Rozhlédla ses, naklonila ses ke mně a políbilas mě na rty. „Co když se ti sex se mnou nebude líbit?“

„Tak tě svrhnou do Temže.“

Zasmála ses a políbilas mě znovu. Líbalas mě trochu déle, s otevřenějšími rty.

„Bude se ti líbit,“ pošeptalas mi do ucha.

„Toho se obávám.“

Usnulas mi s hlavou na rameni. Sklopil jsem ti opěradlo a rozložil přes tebe příkrývku. Pak jsem si sklopil svoje sedadlo, zhasl jsem a pokusil se usnout.

Před přistáním v Londýně jsem ti opěradlo narovnal a připoutal tě. Vypadalas jako spící dítě v předvečer Štědrého dne, na rtech ti pohrával ten lehoučký úsměv. Letuška posbírala sklenky na vodu, které jsme měli postavené mezi sebou na područce od chvíle, kdy jsme odstartovali z Kennedyho letiště, od chvíle, kdy jsi s pláčem hleděla z okna a ještě jsme se neznali.

Čekal jsem na pasovou kontrolu u přepážky šest, když vtom jsem uviděl, jak k odletovým branám spěchá personál v reflexních bundách s červeným křížem a před sebou tlačí lehátko na kolečkách. Podíval jsem se na hodinky. Prášek, který jsem ti nasypal do skleničky, než jsme odstartovali, účinkoval pomalu, zato spolehlivě. Teď už jsi byla mrtvá skoro dvě hodiny a pitva prokáže infarkt a nic moc dalšího. Měl jsem na krajíčku, stejně jako skoro pokaždé. Současně jsem se cítil šťastný. Tahle práce dávala smysl. Nikdy na tebe nezapomenu, bylas mimořádná.

„Podívejte se prosím do kamery,“ vyzval mě pasový úředník.

Musel jsem zamrkat, aby se mi v očích neleskly slzy.

„Vítejte v Londýně.“